

Perusopetuksen lainsäädäntö uudistuu

Merja Koivisto.

Opetusministeriön asettama ohjausryhmä linjasi v. 2007 erityisopetuksen strategian. Strategia hahmottelee esi- ja perusopetuksen erityisopetuksen kehittämislinjauksia. Opetusministeriön selvityksen siivittämänä lähti liikkeelle vauhdikas ajanjakso. Suomi on sitoutunut kansainvälisten sopimusten, ohjelmien ja julistusten perusteella kehittämään suomalaisia koulutusjärjestelmäänsä ja opetusta niin, että kaikkien lasten ja nuorten oppiminen voidaan turvata mahdollisimman hyvin. Näistä sopimuksista mainittakoon Unescon Salamancan sopimus vuodelta 1994. Sopimus ilmenee mm. perusopetuslaissa:

- integraatiota ja inklusiota on edistettävä
- yksilön vammakeskeisyydestä on siirryttävä vahvuuskeskeisyyteen
- erityisasiantuntijuudesta on pyrittävä moniammatilliseen yhteistyöhön ja yhteistyöhön vanhempien kanssa

Uudistunut ja täydennetty perusopetuslaki tulee voimaan vuoden alusta. Samalla muuttuvat esi- ja perusopetussuunnitelman perusteet.

Lain ja opetussuunnitelman perusteiden sisällöt tavoittelevat tasaverstaista ja laadukasta koulutusjärjestelmää. Tässä koulutusjärjestelmässä jokainen oppija huomioidaan yksilö-

nä. Jos oppimisessa ilmenee ongelmia, niihin puututaan heti. Oppilaalla on oikeus oppimisen tukeen kuten tukiopetukseen ja osa-aikaiseen erityisopetukseen. Jos oppilas käyttäytyy koulussa aggressiivisesti, moniammatillinen yhteistyö kiristää verkkoaan ja oikean sektorin asiantuntija poimii häiriköijän huomiinsa. Jokainen hallinnonalan edustaja tietää, mitä hänen toimenkuvaansa kuuluu. Henkilöstöä on riittävästi, jotta lain velvoitteet tulevat täytettyä. Opettaja voi keskittyä kertotaulun opettamiseen, terveydenhoitaja diabetespotilaan hoitokäytäntöiden järjestelyyn ja kuraattori kasvatuskeskusteluun oppilaan kanssa. Psykologi ehtii testausten lisäksi kehittämään ennaltaehkäisevää työtä.

Hennon metsänhengen taikasauvan heilautus poistaa Suomesta homekoulu. Ei enää astmaoireisia oppilaita, yskiviä opettajia. Taikasauvan heilautus virittää kunnat puolustamaan koulujaan, ei lomauttamaan opettajia. Taikapöly lennättää kehäkolmosen ja kasvukeskusten ulkopuolelle kelpoisia opettajia, kuraattoreita, psykologeja. Oppilaat oppivat kohtuullisen kokoisissa ryhmissä, yhteisöllisissä kouluissa, missä kaikki voivat kilpaa hyvin. Tuntikehystä on kasvatettu, opettajilla on aikaa suunnitella joustavia opetusjärjestelyitä kuten samanaikaisopetusta. Opettajalla on aikaa huomata oppilas, eikä hautautua paperivuorten keskelle täyttämään lomakkeita, kirjaamaan strategioita. Opettajan ei tarvitse taistella resursseista, jotka oikeutetusti kuuluisivat PISA-tulosten takaajille.

Uudistuvaa lakia on istutettu kentälle tehostetun ja erityisen tuen kehittämistoiminta KELPON massiivisessa rutistuksessa. Kunnissa on laadittu tuhannen lomaketta, kokeiltu erilaisia pedagogisia järjestelyitä ja täydennyskoulutettu opettajia. Monen asiantuntijan työryhmissä on pohdittu toimintamalleja, mutta toimenkuvat eivät siitä huolimatta ole selkeät. Edelleen tehdään hallintokunnittain päällekkäistä työtä, puhutaan erilaista kieltä ja hukataan aikaa byrokraatiaan.

Muutama kunta on unohtunut KELPON kelkasta. Näissä kunnissa ei ole ollut resurssia kirjata valtionavustushakemusta, ja kaikki jatkuu niin kuin

eilenkin. Tasa-arvoistaminen on synnyttänyt myös eriarvoistumista. Oppilaan saama oppimisen ja koulunkäynnin tuki on edelleen riippuvainen mm. asuinpaikasta ja vanhempien aktiivisuudesta.

Syntyneet keskustelu erilaisuudesta ja yhteisöllisyydestä on uudistuksessa syntynyt helmi. Suomeen halutaan tasalaatuinen oppimisen tuen järjestelmä. Tasalaatuisuuteen päästään konkreettisella, yhtenäisellä mallilla ja lomakkeilla, jotka pakottavat toimimaan samoin. Kun kunnissa on lain edellyttämät palvelut ja henkilöstö, ollaan jo pitkällä. Hyvinvointi syntyy tekemisestä, missä on realistiset tavoitteet ja edellytykset tavoitteiden saavuttamiseen.

Parhaimmillaan lain täydentyminen synnyttää uusia toimintamalleja, motivaatiota ja työssä viihtymistä. Laki voi tavoittaa ekaluokkalaisen, joka ehtii oppia lukuvuoden aikana lukemaan. Hän saa oppimisvaikeuksiinsa tehostetun jakson tukiopetusta, samanaikaisopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta. Ekaluokka jaetaan pienempiin ryhmiin. Laki voi tavoittaa rajusti oirehtivan oppilaan ja taata hänelle kuraattorin läsnäoloa ja järkevästi rakennettua, toiminnallista joustavaa perusopetusta, huonoimmille jaksoille mielenterveyspalveluita. Laki voi edesauttaa työrauhan saavuttamista, jotta yleisopetuksen hiljainen, myöntäväinen massakin saa ansaitseman. Parhaimmillaan laki takaa - jos toteuttamiseen osoitettaisiin riittävästi resursseja - entistä enemmän oppilaan oikeuksia ja opettajan pedagogista asiantuntijuutta korostavan koulutusjärjestelmän.

Lisätietoja:

Laki perusopetuslain muuttamisesta:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2010/20100642>

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset:
http://www.oph.fi/download/129690_Esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2010.pdf
http://www.oph.fi/download/127373_Perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteiden_muutokset_291010.pdf

